

Kære Tom.

Da jeg med stor begejstring læste dine bøger Slagtebænk Dybbøl og Dommedag Als, anede jeg jo ikke, at jeg en dag skulle have den store glæde og ære at overrække dig Dansk Tysk Pris, som en tak og anerkendelse af bøgerne.

Jeg synes det er en rigtig god ide, at give dig prisen og ærgrer mig kun over, at det ikke var mig der fik den.

Prisen blev uddelt første gang i 1988 til professor Per Ørgaard og indtil 2003 blev prisen uddelt hvert år, derefter kun ved særlige lejligheder og det er en sådan vi har i dag.

Prisen uddeles til en eller flere personer der har gjort en særlig indsats for det dansk tyske forhold ved at udbrede kendskabet til Tyskland og medvirke til gensidig forståelse og samarbejde mellem landene og det kan man i sandhed sige, at du har gjort.

Man kan sige, at det måske er lidt mærkeligt at uddele en dansk tysk pris til en forfatter, der har skrevet en bog om hvordan Danmark tabte i en krig med et Tyskland, som ganske vist ikke eksisterede den gang, men alligevel. Men med dine bøger om krigen mellem Danmark og Tyskland i 1864 har du efter min mening medvirket til udbredelse af en større forståelse mellem de to lande ved at gøre historien om denne skæld sættende begivenhed i den dansk-tyske historie levende for alle både med og uden særlige forudsætninger. Samtidig giver du for første gang en større offentlighed en afbalanceret beskrivelse af krigen og dens forudsætninger på henholdsvis dansk og tysk side. Det vil sige, at det er første gang, på grund af dine bøgers gennemslagskraft, at det er gået op for mange danskere, at vi ikke var helt uden egen skyld i krigen og dens udfald og at det had mod Tyskland, som blev grundlagt den gang måske ikke var helt fair.

Myten om at det lille forsvarsløse og uskyldige Danmark blev overfaldet af det store brutale Tyskland, blev for mange danskere for første gang modereret med dine bøger "Slagtebænk Dybbøl" og "Dommedag Als". Måske var der nogle historikere der inden for de seneste år havde punkteret myten, men det var først med dine bøger, det blev alment eje.

Myten om 1864 har i mange år været med til at belaste det dansk tyske forhold selvom de anti tyske holdninger i vor tid naturligvis primært har deres baggrund i nazismen og det 3. riges besættelse af Danmark.

Jeg kom i skole i 1946, altså kort efter befrielsen og vi havde viseskole inspektøren i historie, hvor hans beskrivelse af 1864 tabet af Sønderjylland var en sammenligning med at en tyv var kommet om natten og stjålet det guldur, han bar i en kæde hen over maven. Jeg blev så hurtigt klar over, at jeg ikke på nogen måde skulle antyde, at jeg havde en tysk baggrund, selv om min far var tysk socialdemokratisk flygtning fra 1933. Interessant nok uddrog jeg min lærdom både af omtalen af besættelsen, men også af omtalen af 1864.

Dine bøger skildre krigen og dens baggrund fra et overordnet historisk og politisk synspunkt, men bøgernes store udbredelse og gennemslagskraft skyldes efter min mening i lige så høj grad skildringerne fra de der deltog i krigen på begge sider, såvel menige soldater som officerer.

Deres breve hjem med beskrivelserne af deres hjemve og krigens rædsler gør et stærkt indtryk og er for mig en bekræftelse af det jeg kan læse i min danske morfars krigs dagbog fra 1864, beskrivelsen af den næsten hadefulde modtagelse soldaterne mødte, da de kom hjem og familiens omtale af den post traumatiske tilstand han oplevede efter hjemkomsten.

En yderligere baggrund for bøgernes succes skyldes efter min mening også at du ikke lægger skjul på at krig både vækker afsky og fascination uden at du dog på nogen måde at glorificere krigen.

Dine to bøger er nu udkommet i over 150.000 eksemplarer sidst jeg læste om det, men det er sikkert endnu højere i dag.

Du har fået en række særdeles velfortjente priser for bøgerne

I 2008, da Slagtebænk Dybbøl udkom, fik den prisen som årets historiske bog.

I 2009 fik du forfatterforenings faglitteratur pris.

I 2010 var det Gyldendals pris.

I 2011 var det så læsernes bogpris.

Jeg ved, at dine bøger har spillet en afgørende rolle for DR's valg af krigen i 1864 som grundlag for den store nationale serie DR havde fået en sær bevilling til. Allerede da beslutningen blev truffet vakte det uro i politiske kredse, således rykkede den daværende regerings kulturminister ud med en forklaring til DR om at det ikke havde været meningen med bevillingen kun at skildre én begivenhed i Danmarks historie, men at det skulle have været mange højdepunkter, underforstået ikke en taber historie. Men sandheden er jo at Danmark har deltaget i mange krige, men tabt de fleste indtil vi, indtil for nylig, fandt ud af at det bedre kunne betale sig for et lilleput land som Danmark at hold sig udenfor.

Godt at armlængden holdt i den situation og at DR holdt fast for 1864 er uden tvivl den mest skæld sættende begivenhed i Danmarks nyere historie. Nok tabte vi krigen, men nederlaget tvang os til at se på nye muligheder, der førte til en udvikling, der var med til at skabe det moderne Danmark. Bo Lidegaard har i en leder i Politiken d. 30 november udtrykt det således:

”Dermed er det ikke kun nederlagets erfaringer, vi kan tage med os fra 1864. Det er også de muligheder, der åbner sig, når vi har mod til at se vores egen stilling i øjnene, som den er, og ikke, som vi gerne ville have set den var.”

TV serien har som bekendt givet anledning til megen debat og kritik fra både politikere, historikere, dramaturger og ikke mindst medierne.

Vi kan alle have vores mening om serien, men der er ingen tvivl om at dine bøger og serien har vagt stor interesse og skabt viden om denne vigtige del af vores historie, som et grundlag for forståelse af nutiden og baggrund for de svære beslutninger vi også skal træffe i dag.

Nu får du så også Dansk Tysk Pris, som jeg gerne vil markere med dette tryk af en satirisk tegning af Constantin Hansen, en af datidens største malere, kendt for sine portrætter og ikke mindst det store billede af den grundlovgivende forsamling i 1848. Tegningen befinder sig på Det Kongelige Bibliotek, hvor de angiver

1864 som tilblivelsesåret selv om der står 1852 bag på billedet, som imidlertid er en datering af en tidligere ejer.

Overskriften er jo, som der står Helstaten, et begreb som først gennem dine bøger er blevet alment kendt.

Motivet må du nok hellere nærmere forklare, men at det er Danmark, der slæber på problemet og Holsten der har vundet er nogenlunde tydeligt.

Tak fordi du var med til at åbne vores øjne for et vigtigt kapitel af den dansk tyske historie og tillykke med prisen.

Finn Rowold